

1862-07-23

SENDER

Titus Schouw

RECIPIENT

Georgia Skovgaard

FACTS

Document type:

Letter

General comment:

Læsevejledning

Brevet er transskriberet fortløbende

Foto 1 viser side 4 og 1

Foto 2 viser side 2-3

Foto 3 viser side 8 og 5

Foto 4 viser side 6-7

Foto 5 viser side 12 og 9

Foto 6 viser side 10-11

Foto 7 viser side 13

Foto 8 viser side 14

Sender's location:

pilanesberg, Sydafrika

Mentioned people:

Titus Schouw

Georgia Skovgaard

P.C. Skovgaard

Archive:

Mappe 5 nr. 51

TRANSCRIPTION

Mappe 5

Brev nr. 51

Pilandsberg d: 23 Juli 1862

Kjære G. Jeg benytter en Leilighed til at sende Dig Brev, om det vil naa Dig ved jeg ikke, men haaber det. Jeg længes efter at faa Brev fra Dig; men kommer til at styre min Lyst endnu nogen Tid; først om to Maaneder kan jeg faa det Brev Du skrev i April. Det er en lang Tid. Jeg har ondt ved at holde mine Tanker ved Brevet; thi udenfor Vognen staar en Mængde Kaffere, som holde en rædsom Snak, beføle og begave alt paa Vognen, og vil Kjøbe eller helst tigge alt hvad de see. Meest Forundring opvækker min Vadskesvamp, og da det ikke er vidre behageligt at vadske sig med en Svamp alt for meget befingret af dem, søger jeg at gjøre dem forstaaelig at det er en farlig Ting at røre ved,

●2●

hvilket ogsaa lykkes mig, og de staa nu i ærbødig Afstand og betragte den. Siden jeg forlod Byen, jeg sidst skrev fra, Potscherfstroom, har landet forandret sit Udseende og Natur i en forbavsende Grad. Først reiste vi nord paa langs den lille Flod ?Moodriver, egentlig kun en Bæk, paa mange Steder ikke bredere end at en god Gymnastiker kan springe over den; men næsten over alt meget dyb, og fuld af det klareste, deiligste Vand man kan ønske sig. Omegnen er ikke saa yndig som Floden. De samme store, bølgeformede Flader, som vi have seet saa mange af, [overstreget: alle] bevoxede med langt gult Græs, hvor dette ikke er afbrændt, og da bliver først Udseendet trist, og ikke en eneste Busk eller et Træ. Langs med Floden ligge

●3●

en Mængde menneskelige Boliger. Leerhuse med Straatag, og ved dem en stor Have med bladløse Frugttræer i Rækker, og den deiligste grønne frodige Vintersæd man vil see, alt overrislet af Vandet ledet op fra Floden. Her leve Beboerne næsten udelukkende af deres Have, medens de i de Egne, jeg tidligere kom igjennem levede kun af Faareavl. Disse øde Flader hæve sig stadig mod Nord, indtil man, næsten umærkeligt, er kommen paa Toppen af den store Bjergkjede Magalisberg, som løber fra Vest til Øst. Her seer man et Syn som nok er Reisen værd, en Forvandling af Landskabet saa pludselig, [overstreget: og] stor og behagelig, som næsten kun kan tænkes i Eventyrene. Bag Dig mod Syd ligge de føromtalte øde Egne, som for at gjøre Forvandlingen [overstreget: ret] endnu mere paafaldende, vare ganske afbrændte af

●4●

en stor Græsild, sorte og triste saa langt Øiet kunde naa, foran mod Nord ligger de meest smilende Alpelandskab man kan tænke sig; steile Klippevægge bevoxede med immergrønne Buske og Slingplanter; blidt nedskraanende Høie og smaa runde Dale, oversaaede med utallige Arter af tropiske Træer og Buske, som jeg ingen Ahnelse havde om existerede, og endnu mindre veed Navnene paa, mellem alt dette staaer græsset høit og frodigt; og venlig Bjergstrømme risle mellem Klippevæggene og vande Dalene. Under en steil Klippe laa et net Huus omgivet af en stor Have med Orangetræer fulde af deilig moden Frugt; Gjederne sprang mellem Klipperne og Qvæget gik imellem Træerne i Dalen i det høie Græs. Ogsaa Klimaet er mildere her nord for Bjergkjeden, navnlig ere Nætterne ikke saa kolde som før, men vi ere da heller ikke meer end 1 Breddegrad fra Vendekredsen.

●5●

Vildt have vi i den sidste Tid intet haft af. Saa jeg næsten er tilbørlig til at give den gamle, venlige Kone Ret, naar hun mener at der er alt for mange Mennesker i Africa. Vi traf hende en Dag da vi gik ind i et Huus for at købe Æg, og hun kunde bedre forstaa vort slette Hollandsk end Folk ellers kan, vi kom da i Snak sammen, og fik at vide at hendes Oldemoder havde været dansk. Maaske det var Grunden til at hun bedre forstod os. Det hænder os for Resten hyppigt at, Hollænderne her naar de høre vi ere danske, fortælle os at deres Beste eller Oldemoder vare danske; derimod have vi kun truffet en hvis Oldefader var dansk. Og man høre da ganske danske Navne, Petersen, Didriksen o.s.v. Formodentlig har hollandske Søfolk i sin Tid hentet sig Koner i Danmark, og de eller deres Børn

●6●

ere udvandrede. Nu ere vi, efter Folks sigende, kun nogle faa Dage fra det store Vildt; Girafer, Elsdyr, Bøfler, Næsehorn o.s.v. Elefanter have været her; hvor vi nu ere for en Maaned siden, men bleve drevne længer nord paa, de ere naturligvis meget jagede; vi faa næppe nogen at see. Over de tætte Buske kan jeg see nogle blaa Bjergtoppe, der under disse Bjerge var det Vahlberg mistede alle sine Oxer, stukne af giftige Fluere. Naturen her er ganske tropisk, allehaande snurrige og smukke Træer, utallige Fugle med grønne, blaa, eller røde metalglindsende Fjedre, flere Arter Papegøier. Landskabet er afvekslende Bjerge, bevoxede med Buske og Træer og med snævre Pas, hvor Veien eller rettere Sporet

●7●

snoer sig ud og ind, og altid fører Een til en ny og smuk Udsigt, med

rislende Bjergstrømme, som i Regntiden danne store Vandfald; men nu roligt og venligt risler mellem Stenene, eller store Flade Sletter mellem Bjergene bevoxede med Buske og Træer, og fulde af Vildt. Her mellem Bjergene og af og til paa Sletten ligge Kaffernes Boliger, altid en stor Mængde sammen, jeg har seet over et Tusinde Hytter sammen. Smaa runde Huse klinede af Leer og med et Straatag løbende op i en Spids, udenom [disse] en lille Gaard indhegnet med en Vold af Leer. Her seer man de gamle, usigelige væmmelige Kaffere sidde omkring Ilden om Aftenen og i Solen om Dagen og aldeles intet andet foretage sig end varme sig og svøbe sig i deres Skindtæpper. Fruentimmerne, endnu styggere end Mændene, foretage alt arbeidet, paa Marken seer man dem

●8●

dem hakke Jorden op til at saa deres Korn, og ved Boligerne gaa de hele Dagen og hente Vand med store Leerkrukker paa Hovedet. De unge Koner [og Piger], ganske overlæssede med Perler, arbeide ikke, man seer dem staa, bag Voldene om Gaardene og see nysgjærrige ud paa os hvide, og de snakke og lee umaadeligt og [?snuse] i en utrolig Grad saa Graaden rinder dem ned ad Kinderne. De fleste af Kafferne har i denne Egn ere stygge især Quinderne, nogle enkelte Mænd, seer man, som ere ganske smukke og velskabte.

Landet er altsaa et meget interessant Land, kun lidet bekjendt, og meget rigt. Bjergene ere fulde af Mineralier, Jern har jeg fundet i tilsyneladende store Masser her findes ligeledes meget Bly, Kober og Guld; alt ligger naturligvis ubenyttet, her er ogsaa Kul, Brænde og Vand i Mængde; men ingen Arbeidskraft ingen Capital og en meget kostbar Transport. Alt kan gro her i Landet

●9●

Sæd Majs, Sukker, Tobak, Kaffe, alle Arter af Europas Frugter, ogsaa enkelte tropiske saasom Bananen, Druen trives herligt, kort sagt her er et Land som jeg vil anbefale til alle Udvandrere. Klimaet sundt, Jorden meget billig; men Regjeringen naturligvis noget af det sletteste man kan tænke sig. Altid politiske Uroligheder som i Begyndelsen see meget farlige ud da alle vaabendygtige Mænd samle sig paa begge Sider og sværge at kjæmpe til sidste Mand; men altid ende meget fredeligt, skydes der er det kun i Luften; og det eneste som det gaar ud over er Brændevin, som de gode Folk her holde lovligt meget af. Men en Maaned eller to efter haves det samme Vrøvl. Jeg saa et saadant Oprør, eller hvad

●10●

man skal kalde det i en af Byerne; den lovlige Præsident for Republiken

vilde afsætte Landdrosten, den øverste Øvrighedsperson i samme By, da denne i Løbet af 3 Aar ingen Regnskaber havde aflagt, og havde kastet alle sine Bøger bort; men en Deel af Borgerne havde forenet sig om at forsvare deres Landdrost. Vi saa de tapre Mænd om Aftenen i en meget exalteret Stemning; de unge Soldater kom os i Møde med meget krigeriske Blikke, men formildedes øieblikkelig ved en Flaske Brændevin, [vi gave dem], som de i al Gemytlighed sloges om. De ældre Mænd sade i en søvning Ruus omkring Vagtilden og vrøvlede ganske uhyre. En Canon

●11●

trukken af Oxer stod parat med Lunten tænt. Resultatet oppebiede jeg ikke; jeg troer ikke der er afgjort endnu.

Af andre Ubehageligheder her i Landet vil jeg nævne, en Heste og Oksesygdom som paa en vis Aarstid altid græssere og meget ofte er dødelig. Og endelig de mange Slanger, farlige Giftslanger og store indtil 8 a 9 Alen lange Boaer, om Vinteren seer man meget faa; og da de ere meget sky af Naturen ere de ikke nær saa farlige som man skulde antage. Her burde vi hjemmefra sende unge Naturforskere ned, her er et Paradis for Botanikeren, Geologen, Zoologen, Ornithologen og alle andre Arter af Loger. Den Rigdom af Løbende, flyvende og krybende samt svømmende Dyr som findes her er utrolig, baade mange

●12●

Arter og mange Individer. Og en stor Deel af dem vistnok ganske ubekjendte i Europa. Her kunde samles Skatte til vore Museer; naar nogle kyndige Mænd kom hened. Men det skulde rigtignok ikke være nogen af de, hjemme saa almindelige, forlæste, lærde Studenter med Briller, det maatte være en practisk Mand, som kunde rede sig ud af mange smaa Vanskeligheder; man her træffer paa, og som ikke lod sig narre [eller snyde] af sine Folk eller af den sorte eller hvide Befolkning, hvilket man er meget udsat for. Han maatte være en god Skytte for ikke at dø af Hunger; og han maatte reise her flere Aar; thi det første Aar vilde han begaa for mange Feiltagelser til at have noget rigtigt Udbytte af sin Reise, man maa betale mange Lærepenge inden man lærer Kunsten at reise her i Africa, navnlig naar man skulde reise billigt. '

●13●

Det er imidlertid muligt at reise meget billigt her i Africa; men man maa i saa Fald leve meget tarveligt, give Afkald paa alle Civilisationens Goder, som her ere meget dyre og leve af Vildt enten friskt eller tørret, og lidt Meel og Kaffe. Folk kan han have meget billigt og ved Handel med alle Slags Ting kan man endogsaa, naar man har Talent, tjene godt. Alt er

Handelsvare og Alle ere Handlende her i Landet. Det første Spørgsmaal som gjøres Een her af Fremmede er hvad man har paa Vognen, og det er dem i Grunden en ubegribelig Gaade at vi reise aldeles uden at handle. En anden Maade at gjøre sig Reisen betalt paa er Jagt efter Elephanter, men denne Jagt er naturligvis farlig, dog langt fra saa meget som man troer, meget besværlig, og der høre en helt Deel Held til at finde Elephanterne; thi ingen af Kafferne eller andre bosatte Folk

●14●

i Landet vil vise Een, hvor de ere. Man maatte gjøre sig gode Venner med en eller anden stor Konge langt inde i Landet, saa kunde man maaske udrette noget i den Retning. Huder af Vildtet og navnlig Strudsfjeder ere naturligvis ogsaa værdifuld Handelsvare. Udrustningen til en saadan Reise ere naturligvis kostbar i et Land hvor alt er saa dyrt og de fleste Nødvendighedsartikler bringes fra Europa. Man kunde vanskeligere gjøre det under 600 £, da man maatte have noget i Baghaanden, men gjorde man Reisen uden Uheld, det vil sige uden at miste Oxer, Heste eller Vogne, vilde man i Reglen faa den samme Pris for dem man havde givet, eller omtrent den samme.

Solen er nu gaaet ned og det er mig næsten umuligt at see meere og skrive ved vor Lygte er alt for trist, det vil vist have en sørgelig Indflydelse paa Brevet. Derfor: Lev vel og de bedste Hilsner til Din Mand og Dine Børn samt til Alle gode Venner i Danmark fra Din Hengivne Broder
Titus Schouw.

en stor Gård, sorte og hvide saa
 meget Biet kunde saa, fra midt
 Nord ligger det smukke smukke Skovlandskab
 man kan se alle de, de store Klippevægge
 bevoxede med immortelle Blomster og Lyng-
 planter; lidt ned ad den anden Side og man
 kunde se, overvældet med utallige
 Ulter af forskellige Træer og Buske, som jeg
 ingen Ahndelse havde om eksisterende, og
 vedvarende var ved at være på, og
 mellem alle dette staaer graust høit
 og frodigt, og rene Bjergstrømme
 rulle mellem Klippevæggene og bade
 Salten. Under en skov Klippe, der er
 med Høit omgivet af en stor Slave
 med Orange træer fulde af deilig søde
 Frugt; Gederne springer mellem Klippevæ-
 gne og Gaaet gik mellem Træerne i Salten
 i det høie Gæs. Og en Nissemagt er
 smilende her ved for Bjergkæden,
 navnlig er Skatterne ikke saa
 kolde som for, men i en da
 heller ikke mere end i Bredegade fra
 Vester enden.

SKOVGAARD
 12.998
 MUSEET

SKOVGAARD-MUSEET
 Mappe 5 Nr. 51

Skovgaard 223 Juli
 1861

Hvor jeg længtes en Lidelighed
 til at sende dig Brev, om det vil saa
 dig ved jeg ikke, men haaber det.
 Jeg længes efter at se Brev fra dig; men
 kommer til at styre min Lyst endnu
 nogen Tid, først om to Maanedes Tid
 jeg får det Brev du skrev i April. Det
 er en lang Tid. Jeg har end ved at høre
 mine Træer ved Bred, thi under Bjerg-
 stæen er Mængde Klippere, som holdt en
 vedvarende Træk, borte og begynde alt paa
 Ny, og vil borte eller helt borte alt
 hvad de er. Meest Forundring opvækker
 min Natursans, og da det ikke er
 ellers beegnet at møde dig med en
 Brev, alt for meget befængt af dem,
 tager jeg at gøre den forbehold at
 det er en fortidig Ting at være ved,

høiligt og saa lyfthet mig, og de staa
mig i erbedig Bifald og klægte den.
Siden jeg forlod Byen, jeg i det første fra
Pöschersdroom, her Landet fraandret
sit dækkende og Natur i en forvandlede
fad. Fint reiste vi nord paa langs
den lille Flod Moorriver (Guden, flod),
egentlig kun en Bæk, paa mange Steder
ikke bredere end et en god Gjensættelse
kun springe over den; men næsten over
alt meget dyb, og fuld af det klareste,
deiligste Vand man kan ønske sig.
Derimellem er ikke saa god, som Thale.
De samme store, bølgeformige Floder,
som vi have set saa mange af, ~~så~~
bevægede med langt grønt Græs, hvor
det, der er afbrændt, og de Rier først
forvandlede træt, og ikke en eneste Rind
eller et Tra. Længs med Floden ligger

en Mængde mennekelige Steder.
Derhjemme med Thaler, og end den ene
stor Flod med Rindene Tragtbaer i
Rækker, og den deiligste grønne forde
Næsten man vil ien, alt overvundet
af Vandet ledet op fra Floden. Her ligger
Bæverne næsten udelukkende af deres Skog,
modens de i de Lyse, jeg tidligere har
igenom den ligger kun af Træer.
Den øde Flod fører sig stadig mod
Nord, indtil man, næsten umærkeligt,
er kommen paa Toppen af den
store Bjergkjæde Magaliberg, som ligger
fra Vest til Øst. For den man et Lyse
som net er Rindet væk, en Forvandlede
af Landet set saa pludselig, og stor og
behagelig, som næsten kun kan lindre
i Eventyrene. Næst by mod Syd ligger
de formentlige øde Lyse, som for at
gjøre Forvandlede net endnu mere
paafølelse, vare ganske afbrændte af

den hække Jorden op til et caa dens
Norm, og ved Polierne gaa de helle
Sagen og hente Vand med store ^{og store} Kar
paa Hovedet. De unge ^{og gamle} Koner, gamle
overlevede med Perler, arbeide ikke, men
ser dem staa, tag Vildene om Jæderne
og ~~ikke~~ nyggaerige ud paa os hvide;
de smakte og lee smaaagt og smide i
en utrolig Grad caa Graaben rejser
dem ned ad Træderne. De fleste
af Napperne her i denne Egn ere
stygge, naar Grønderne, nogle enkelte
Mænd, der naar, dem ere, ganske
smukke og velkattede.

Landet er altia et meget interessant Land,
hvi lidet bekendt, og meget rigt.
Bjergene ere fulde af Mineraler, men
her jeg fandt i Tilværelse store
Mængder her findes ligeledes meget Bly,
Løber og Jern; alt ligger smukt og
intyngtet, her er ogsaa Træ, Brænde
og Vand i Mængde; men ingen, Arbeide
der ingen Capital og en meget fattig
Transport. Alt kan gro her i Landet; i Sammark, og de aller dens Norm

12998
SKOTMARK
MUSEET
II.
Hv. vi have vi i den sidste Tid indt
hvert af. Laa jeg maaten er tilbøjelig
at give den gamle, vordige Tine Ret,
naar hvi mener at der er alt for
Mange Mennestue i Africa. Hvad
hvide en Dag da vi gik ind i et
Hus for at lytte. Og, og hvi kunde
bedre forstaa vort slette Hollandske
end Folk eller kan, vi kom de i Træk
Lommen, og fik et vide at hender
Oldemoder havde været dansk. Men
det var Grunden til at hvi bedre
forstod os. Det hender os for Resten
hvis vi er at, Hollanderne her naar
de høre vi ere danske, fortælle os
at dens Borte eller Oldemoder ~~ere~~
danske; derimod have vi hvi
truffen en hvi Oldemoder var
dansk. Og men hvi de danske
danske Navne, Petrus, Sidsikuen
o. s. v. Formodentlig her, hollandske
Folk i sin Tid kendt os Norm
i Sammark, og de aller dens Norm

ere udvandrede. Nu er vi, efter
Folke Sigende, kun nogle faa Sage pa
det store Vildt; Graas, Elndyr, Stigla
Manhorn o.s. Elefanter have været
her, hvor vi nu ere for en Maaned
 siden; men bleve dogne længe med
paa, de ere naturligvis meget jagede;
vi faa næppe nogen at see. Over
de høje Bække kan jeg see nogle Ræ
Gryttoppe, der under disse Bjerge
er det at Vahlberg mistede alle sine
Bæer, stakne af giftige Fluer.

Naturen her er ganske tropisk, alle haardt
surrige og smukke Træer, utallige Frø
med grønne, Røde, eller røde smaltglind
rende Frøer, flere Anter Papagøier.

Landskabet er afoplaude Bjerge, krogede
med Bække og Træer og med smukke
Bæ, hvor Viden eller rødtte Sporet

maer sig ind og ind, og altid fører den
til en søj og smukt Indsig, med
vilde Bjergstrømme, som i Regent den
dannet store Vandfald, men nu
soligt og vundigt rister smalle Længer
eller store Flade Stetter mellem Bjerge
krogede med Bække og Træer, og fildet
af Vildt. Her mellem Bjergene og
af og til, paa Stetten høje Klipper
Bølger, altid en stor Mængde sammen,
jeg har set over et Tivende Lygter
sammen. Den smukke Stue klude
af Lær og med et stort Lænde p i en
Frø, udenom en lille ^{den} pæd indhyde
med en Vild af Lær. Her ser man
de gamle, utydelig sammene Klipper
vilde omkring Stuen om Aftenen og i
Solen om Dagen og allest endt andet
frøge sig end, værne sig doth sig i
deres Hvidstæpper. Fjeldstrømme, indom
stygge end Maaned, fortællt alt
Arbeidet, paa Marken ser man den

Arter og mange Subreider. Og en
stor Deel af den vidtspændte
virkelse i Europa. Her kunde
saavel Thætt til vore Musser, naar
nogle kjendte Mand kom herved.
Men det skulde rigtignok ikke vare
nogen af de, hysumme saa almindelige,
forstærkede, Lærde Indvender med Briller,
det maatte vere en praktisk Mand, som
kunde rede sig ud af mange smaa
Brandskadeligheder, naar her træffes paa, og
som ikke lod sig narre af sine Folk eller
af den sorte eller hvide Befolkning, hvilket
man er meget indret for. Man maatte
vere en god Thætt for ikke at dø af
Kunster, og han maatte vinde her flere
Aar, thi det første Aar vilde han begaa
for mange Feiltagelser til at have noget
nyttigt udbytte af en Reise, man maa
betale smaa Læsepenge inden man
deres Hensigt at reise her i Africa, naar
lig naar man skulde reise billigt.

12988
Kasse, Løkker, Tobak, Kaffe, ^{III}
Kasser af Europas Frugter, og saa
endelig tropiske varemærker, som
Druer, Træer, dertil, kort sagt her
er et Land som jeg vil anbefale
til alle Abrandere. Klimatet er
jorden meget billigt; men Kjøbskraften
særligvis meget af det elteste man
kan tænke sig. Altså politiske Forhold
som i Begyndelsen er meget færdige
ud de alle nødvendige Mand saadanne
sig paa begge Sider og sørge at Afværgen
til vidste Mand; men altid vider
meget fredeligt, skydes der er det kun
i Luften; og det eneste som det gælder
ud over er Brandvæsen, som de
gode Folk her holde lovligt meget
af. Men en Maaned eller to efter
haaber det samme Brød. Jeg
saa et udsædende Jern, eller hvad

man skal kalde det i en af
Byerne; den lovlige Præsident for
Republikken vilde afsætte Landdrogen, havde jeg ikke; jeg troer ikke det er
den overste Borgerhovedmand som
Og, da denne i løbet af 8 år ingen
Republikken havde aflagt, og havde
købt alle sine Bøger bort; men
en Del af Borgerne havde frendt
sig om at forsvare deres Land droit, og
Vi saa de tapre Mand og Gfener
i en meget smaltet Tænkning;
de unge Soldater, kom os i Møde
med meget krigiske Blikke; men
fremmedt oieblikkelig ved en
Flække Brandeisen, som de i al
Gnøjstlighed stog os. De ældre
Mænd sad i en sønig
Rund omkring Værelset og ord, og krigende samt vommende af
de ganske udgyr. Den Enen finder her er utrolig, havde mange

trukket af Oxer stod pænt
med Læsten bær. Rindtallet af
med andre Ubehageligheder her i Landet
vil jeg nævne, en Heste og Oestegns
som saa en vis Hæder altid græder
og meget ofte er dødelig. Og endelig
de mange Langes, farlige Giftpilager
og store indtil 8 og 10 Lunge Brand;
om Vinteren ser man meget faar;
og da de ere meget stige af Hæder
er de ikke saa farlige som
man skulde antage.
Her kunde vi hgennefa seende unge
Naturforskere med, her er et Paradi for
Botanikeren, Geologen, Zoologen,
Ornithologen og alle andre Arter af
Loper. Den Ryzden af Løbene, Høved
og krigende samt vommende af
den Enen finder her er utrolig, havde mange

Det er indlydende smiligt at reise meget billigt
12998
her i Africa; men man maa i saa Fald
leve meget tarveligt, give Affald paa
alle Civilisationens Goder, som her ere
meget dyre og leve af Vildt enten friskt
eller torret, og lidt Meel og Kaffe. Folk
kan man have meget billigt og ved
Handel med alle Slags Ting kan man
endogaa, naar man har Talent, tjene
godt. Alt er Handelsvoare og alle ere
Handlende her i Landet. Det første Spørgs-
maal som gjøres her af Fremmede
er hvad man har paa Vognene, og det
er dem i Grunden en ubegribelig Gaade
at vi reise aldeles uden at handle.

En anden Maade at gjøre sig Reven betalt
paa er Jagt efter Elephanter, men denne
Jagt er naturligtvis farlig, dog laengst fra
sa meget som man tror, meget
besværlig, og der høre en heel Meel Mø-
del at finde Elefanten; thi ingen
af Kafferne eller andre bosatte Folk

i Landet vil være den, hvor de er.
Man maatte gjøre sig gode Væner
med en eller anden stor Konge langt
inde i Landet; saa kunde man maake
indrette noget i den Retning. Huder
af Vildtet og navnlig Skudsfejder er
naturligvis ogsaa værdifulde Handelsvare.
Udvæstningen til en saadan Rejse er
naturligvis kostbar i et Land hvor alt
er saa dyrt og de fleste Nødvendigheds-
artikler bringes fra Europa. Man kunde
vanskeligen gjøre det under 600 R.,
da man maatte have noget i Bag-
haanden; men gjorde man Rejsen uden
Uheld, det vil sige uden at miste, eller
Neste eller Vogn, vilde man i Reglen
faa den samme Pris for den man
havde givet, eller omtrent den samme.

Solen er nu gaaet ned og det er snig-
mæsten umuligt at see mere og skrive
ved vor Lygte er alt for trist; det vil godt have en
længelig Afskydsel paa Bort. Derfor dovvæl og de bedste
Tilfæer til sin Mænd og Gode Børn samt til alle gode Væner
i Danmark fra sin Kongelige Broder T. H. Schack.